

Årsplan for Markaplassen Barnehage 2020-2021



Det aller viktigste for et menneske er å finne flokken sin (Per Fugelli)

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Pedagogisk grunnsyn.....	4
2.1	Visjon og verdier	4
2.2	Voksenrollen	5
2.3	Læring.....	6
2.4	Lek	6
2.5	Sosial kompetanse	7
2.6	Livsmestring og helse.....	7
2.7	Likestilling og likeverd	7
2.8	Danning	8
2.9	Barns medvirkning	8
2.10	Foreldresamarbeid.....	8
2.11	Barn med særskilte behov	9
2.12	Dokumentasjon og vurdering.....	9
2.13	Overgang fra barnehage til skole	10
2.14	Forebygging av mobbing	10
3	Utviklingsområder 2019-2020.....	11
3.1	Relasjonskompetanse.....	11
3.2	Barns Språkutvikling	12
4	Progresjonsplan.....	14
4.1	Kommunikasjon, språk og tekst	14
4.2	Kropp, bevegelse, mat og helse	15
4.3	Kunst, kultur og kreativitet	15
4.4	Natur, miljø og teknologi.....	16
4.5	Etikk, religion og filosofi	16
4.6	Nærmiljø og samfunn	17
4.7	Antall, rom og form	18

1 Innledning

Årsplanen er barnehagens viktigste arbeidsverktøy og legger grunnlaget for vår virksomhet, den gir foreldre og andre interessenter informasjon om barnehagen og dens innhold.

Årsplanen vår er delt inn i tre deler; pedagogisk grunnsyn, utviklingsområder og progresjonsplan. Disse har hvert sitt kapittel i årsplanen. Kapitlene som omhandler vårt pedagogiske grunnsyn og våre utviklingsområder beskriver våre verdier og holdninger og de mål vi arbeider mot og hvilke metoder og tiltak vi benytter for å nå våre mål. Kapitlet som omhandler progresjonsplanen beskriver vår plan for progresjon gjennom hele barnehageoppholdet.

Personalet i barnehagen med lederteamet i spissen har utformet denne årsplanen. Før publisering er den godkjent i samarbeidsutvalget, en rutine som sikrer muligheten for medvirkning fra dere som foreldre/foresatte.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet, hvor vi som ansatte er pliktig til å organisere, planlegge og tilrettelegge etter styringsdokumenter gitt av Kunnskapsdepartementet. Blant de viktigste styringsdokumentene er lov om barnehager og rammeplanen:

1. Lov om barnehager

Barnehagelovens formålsparagraf sier at: «Barnehagen skal i samarbeid med hjemmet og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

2. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver

Rammeplanen har klare mål for barnehagen. Den sier noe om barnehagens samfunnsmandat, barnehagens innhold, fagområdene, planlegging og samarbeid.

De ulike fagområdene er:

Kommunikasjon, språk og tekst

Kropp, bevegelse, mat og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Natur, miljø og teknologi

Nærmiljø og samfunn

Antall, rom og form

Etikk, religion og filosofi

Vårt arbeid med fagområdene er ivarettatt ved å fordele de utover året, hvor vi har ekstra fokus på et eller to fagområder over tid. Se progresjonsplan og halvårsplaner.

2 Pedagogisk grunnsyn

I barnehagens pedagogiske grunnsyn ligger de kunnskaper, verdier og holdninger som legger et grunnlag for alt vi foretar oss i barnehagen. Grunnsynet bygger også på de lover og forskrifter som til enhver tid er gjeldende for barnehager.

Det pedagogiske grunnsynet vil alltid være i utvikling hos hver enkelt av oss. Dette som følge av de erfaringer og kunnskaper vi tilegner oss. Men i barnehagen er det også viktig å enes om et felles grunnsyn som ligger til grunn for den pedagogiske virksomheten.

Vi ønsker å gi barn her i barnehagen **en god start på livet** og vi ser på hvert enkelt barn som verdifullt, kompetent og sosialt fra fødselen av. Alle barn er likeverdige og har rett til å ha sine egne meninger og følelser. Det pedagogiske grunnsynet er utarbeidet av de ansatte og viser hva vi legger vekt på i det pedagogiske arbeidet, hvorfor og hvordan vi gjør det. Vårt pedagogiske grunnsyn kommer til uttrykk gjennom vår visjon og våre verdier og gjennom vårt syn på voksenrollen, læring, lek og en rekke andre områder. Alle disse områdene og vårt grunnsyn innenfor disse områdene er nærmere beskrevet nedenfor.

2.1 Visjon og verdier

Visjon - med Rom for ulikheter og Blikk for den enkelte

Visjonen er vår rettesnor og motivasjonsfaktor. Her ved Markaplassen barnehage skal vi ha rom for ulike meninger, tanker og følelser. Vi skal respektere og tolerere ulikheter og vise det i praksis. I barnehagen er vi alle en del av et større fellesskap. Fellesskapet igjen består av ulike individer hvor hver enkelt har rett til å bli sett, hørt og tatt på alvor for den de er. Vi ønsker å være en arena hvor foreldre, barn og personalet samles og at det oppleves som meningsfullt.

Verdier

Verdiene er vår forankring og skal ligge til grunn for relasjonen vi har til barna, foreldrene og kollegaene. Verdiene er sammen med rammeplanene med på å gi retning og føring for de valg vi står ovenfor. Våre kjerneverdier er *omsorg, respekt og toleranse*.

Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom oss voksne, voksne og barn og barnas omsorg for hverandre. Gjennom våre handlinger og væremåter ovenfor hverandre som kollegaer, vil komme til uttrykk i hvordan barn er mot andre barn. Derfor er det viktig å være bevisst vår rolle, hva vi sier og hva vi gjør når barn er i nærheten. Vi ønsker å tilby barna et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet. Gjennom å gi god omsorg styrker vi barnas forutsetninger for å utvikle trygghet og tillit til seg selv og andre, og til gradvis å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Å gi barn erfaring med å gi hverandre og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

Respekt handler i vår barnehage om å vektlegge at vi møter hverandre med anerkjennelse. Vi som voksne er viktige rollemodeller for barna, og vi har et stort ansvar for at barna lærer å respektere seg selv og andre. Som voksne skal vi møte barna med forståelse og ta oss tid til å

lytte til barnas tanker og meninger. Vi ønsker å lære barna at alle ikke er like, men like mye verd.

Toleranse handler i vår barnehage om at vi daglig skal vise ved handlinger at vi har forståelse for hverandre. Vi skal skape et trygt, godt og inkluderende miljø, for barn, foreldre og personale. Vi skal synliggjøre at hver og en av oss har en verdi i seg selv og at alle har rett til å være den de er. Det er viktig at vi som voksne er sensitive og oppmerksomme hvis det er noen som ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Barn oppdager tidlig at de er ulike av utseende, og at de både snakker og gjør ting annerledes. Vår oppgave er å lære barna at vi er forskjellige, men at vi verdsetter ulikheter.

*ved å gi barna erfaringer med å ta imot og gi omsorg
til andre, dannes grunnlaget for barnas utvikling av
både
omsorg, respekt og toleranse for andre.*

2.2 Voksenrollen

Den viktigste faktoren når det gjelder kvalitet i barnehagen er personalet. Rammeplanen stiller store krav til de ansatte: «Personalet har som rollemodeller et særlig ansvar for at barnehagens verdigrunnlag etterleves i praksis. Refleksjoner over egne verdier og handlinger skal inngå i personalets pedagogiske drøftinger.» (jmf.pkt.2.1). Det vi gir av omsorg, respekt og toleranse, vil igjen gi barna trygghet og troen på seg selv i fellesskapet som barnehagen er. Vi mener at vår viktigste oppgave er å inngå i gode samspill med barna, forstå og ha godhet for dem. Et samspill bygd på verdier og bevisste handlinger danner grunnlaget for utvikling og læring her i barnehagen. Kvaliteten på samspillet er med andre ord svært avgjørende for barnas utvikling av sosial kompetanse og selvfølelse. Derfor ønsker vi å legge stor vekt på bevisstgjøringen av voksenrollen, og har valgt dette som utviklingsområdet. Som voksne i barnehagen må vi også fungere godt sammen som kollegaer, både sammen og hver for oss. Vi må være bevisst vår kompetanse, hva er vi gode på og hva vi må jobbe mer med. Målet er ikke det perfekte, men voksne som tør å vise hvem de er, som er tydelige, forutsigbare og ærlige med sine tanker og følelser. Vi skal ta i bruk våre kunnskaper og ferdigheter og være gode støttespillere for hverandre. Vi legger vekt på kompetanseheving ved hjelp av de utviklingsmål vi setter oss, prosessorientert arbeid, kursing og faglige diskusjoner.

*Trygg, leken, tydelig og med et stort og varmt hjerte for
enkeltbarnet*

2.3 Læring

Barns læring, danning og utvikling skjer gjennom alt det de foretar seg, gjennom lek, aktiviteter, opplevelser og hvordan vi som voksne møter deres innspill og handlinger. Vi ser på læring som en helhetlig og kontinuerlig prosess, hvor både barna og vi voksne er aktive parter. Gjennom gode og nære relasjoner ønsker vi å gi barna trygghet til å undersøke, forske og stille spørsmål. Som voksne skal vi dele av vår kunnskap og erfaring, men vi ønsker også å ha fokus på den læring som skjer mellom barn. Vi vet at barn motiverer og imiterer hverandre gjennom leken, derfor er det viktig å legge til rette for at de kan veilede og lære av hverandre. Barn har ulike kompetanser som jevnaldrende kan nyttiggjøre seg, og de bruker ofte innfallsvinkler som kan være tydeligere og mer konkrete enn det voksne kan. Dette krever at vi gir barna tid, rom og trygghet i barnehagehverdagen slik at læringssituasjonen barna imellom kan få gode vilkår. Vi ønsker å skape et trygt og anerkjennende miljø, slik at barna utvikler omsorg, respekt og toleranse for egne og andres ferdigheter og kompetanse, og er trygge nok til å spørre om det er noe de lurer på. Vi ønsker at det enkelte barn skal oppleve mestring og se seg selv som verdifulle i fellesskapet.

Rammeplanen gjør oss bevisst på at vi skal fokusere på prosessorientert læring og ikke på resultatorientert læring. Det skal ikke stilles krav til målbare resultater, men målene skal være rettet mot barnas opplevelser. Å evaluere barnehagens arbeid handler derfor ikke om å evaluere barna, men de voksne og deres innsats i forhold til barnet.

2.4 Lek

Leken har stor betydning for barns fysiske og psykiske utvikling; leken utvikler og styrker barnets identitet og selvfølelse, og utvikler barnet på alle områder. Leken er barnas måte å få forståelse for og lære seg å mestre ferdigheter på. Leken er en spontan og skapende prosess. Barn leker hele tiden og leken gir dem glede. Lek er en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i. Leken foregår "på liksom" og barnet må kunne skille mellom "på liksom" og på "ordentlig". Leken gir mulighet til å glemme seg selv; gå ut av virkelighetens verden og inn i lekeverdenen. Slik kan den også være problemløsende. Barna kan prøve ut situasjoner de i virkeligheten er utrygge på. Gjennom leken bearbeider barn inntrykk og får ny erfaring. I leken lærer de å dele, gi og ta imot instruksjoner og ta andres perspektiver.

Vår oppgave som voksne blir derfor å ta leken på alvor, og å legge forholdene til rette for barna. Som voksne å være tilstede der barna er, skape trygge rammer slik at barna kan utfolde seg og gi seg hen til leken. Det er også viktig at vi legger til rette for at barna kan få impulser og inspirasjon til sin lek. Å tilrettelegge for god lek vil si å gi barna rom og tid til ulike typer lek. Noen lekeformer trenger god plass og andre trenger små kroker. Vi vil være tilstedeværende voksne og delta i leken på barnas premisser.

Voksne som fremmer leken og bygger opp det sosiale samspillet, er en «trygg havn» som er til støtte for utforskning, som trøster og setter ord på følelser, prioriterer og har evne og vilje til tilstedeværelse og deltagelse. Tilrettelegger de gode samtalerne og refleksjonene med enkeltbarn og i grupper, skaper rom for små grupper av barn og voksne.

2.5 Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle med andre i ulike situasjoner. Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen. Gjennom handlinger og lek vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet, samtidig som de vil kunne vise evne til å leve seg inn i andres situasjon og vise medfølelse. Barn kan tidlig vise at de bryr seg om hverandre, løse konflikter og ta andres perspektiv. I barnehagen ønsker vi å være gode voksenmodeller som kan inspirere og veilede barna til å utvikle et positivt samspill med andre. Barnehagens hverdagsaktiviteter og frileken er en viktig arena når det gjelder å utvikle positive samspillsferdigheter.

Dette lærer barna i barnehagen; dele med andre, empati, vente på tur, dele oppmerksomhet, hjelpe og trøste, samarbeide, lytte, gjøre noen glad, øve selvhevdelse og selvkontroll.

Vårt mål er at barna skal - UTVIKLE ET GODT SELVBILDET, GOD SELVFØLELSE OG BLI TRYGG SAMMEN MED ANDRE BARN

2.6 Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen (Rammeplanen for barnehager s.11).

For personalet på Markaplassen barnehage fremmer vi dette ved å ha fokus på relasjonelt arbeid. Vi er opptatt av å skape gode vennskap, gjennom våre grunnverdier omsorg, respekt og toleranse. Allerede fra første møtet på småbarn er personalet opptatt av å skape god tilknytning og samspill med barnet. Dette er grobunn for videre arbeid med vennskap og sosiale relasjoner.

Her på Markaplassen barnehage er vi opptatt av å le og ha det gøy sammen. Vi er opptatt av å legge til rette for gode lekopplevelser for barnet. Lek og vennskap har i seg en naturlig kraft, som på mange måter kan bidra til å fremme fysisk og psykisk helse. Dette kan være i form av å møte barns engasjement i deres historie eller det å gi ros ved mestring. Å være tilstede som voksen i barnets her og nå situasjoner gir trygghet og anerkjennelse. Barna får støtte både når det møter motgang og medgang. Vi jobber for å fremme positive kvaliteter og styrker hos alle barn og er opptatt av og akseptere ulikheter.

2.7 Likestilling og likeverd

” Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.” (Rammeplanen for barnehager s.10)

Vi er opptatt av at alle barn skal få like muligheter til lek og utfoldelse.

Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt, og oppmuntres til å delta i felleskap i alle aktiviteter i barnehagen.

Markaplassen Barnehage skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet i forhold til funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur/ språk og familiebakgrunn. Rammeplanen er tydelig på at barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Personalet hos oss har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet. Alle barn er unik, og vi skal gi rom for at alle kan være seg selv.

2.8 Danning

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter og se seg selv som verdifullt medlem i et større fellesskap. I rammeplan står det beskrevet at «barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av». Fra barna starter i barnehagen på småbarn til de slutter som skolestartere, er de i en kontinuerlig dannelsesprosess. Gjennom trygge og gode relasjoner, lek og læring formes de som mennesker. Derfor er det så viktig at vi som voksne er bevisst ansvaret, og at vi handler på bakgrunn av felles verdier og felles grunnsyn. Vårt mål er at barna gjennom sin dannelsesreise her i barnehagen lærer gode grunnleggende verdier, får erfaringer med å bli tatt på alvor og gjennom samspill få erfaringer med ulike måter å tenke og handle på.

2.9 Barns medvirkning

Vi tenker at barns medvirkning handler om at hvert enkelt barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og at det blir tydeliggjort i fellesskapet. For å kunne vite hva barnas meninger og tanker er, må vi voksne være tilgjengelige, engasjerte og vise interesse for hva barna er opptatt av. Barns medvirkning er i stor grad avhengig av de voksnes holdninger i møte med barna. Derfor er det viktig at vi er bevisst vår rolle i møte med barna og stadig evaluere vår praksis slik at vi sikrer at alle blir hørt og respektert for sine tanker og innspill. Rammeplanen er tydelig på at vi skal legge til rette for en praksis hvor barnets stemme skal være synlig og at barna skal ha en reell mulighet for innflytelse i sin hverdag her i barnehagen. Det handler om å gi barna medansvar i demokratiske prosesser, hvor de får verdifull erfaring med å bli tatt på alvor, at ikke alle tenker likt og at det ikke alltid blir slik man selv ønsker.

*Fordi jeg har ansvar for deg
vil jeg dele ansvar med deg
slik at du en gang kan ta ansvar for deg selv!*

Barns medvirkning krever voksne som er;

- Tilstedeværende og engasjert
- Sensitiv og nære
- Evne til omsorg
- Åpenhet for barns behov for tilknytning og trygghet
- Lyttende og undrende voksne

2.10 Foreldresamarbeid

Samarbeid mellom foreldre/foresatte og vi som personale er en viktig del av barnehagens innhold. Gjennom en god og åpen dialog ønsker vi å knytte hjem og barnehage sammen til det beste for barnet. Det legges stor vekt på foreldrenes medvirkning i vårt rammeverk og det er vår plikt å legge til rette for det.

Dere kan forvente av oss:

Er imøtekomende både ved bringing og henting.

Omsorg, respekt og toleranse.

God informasjon i alle ledd.

Gode tilbakemeldinger daglig om barnet.

Et godt samarbeid til barnets beste.

Våre forventninger til dere:

Hilser på personalet og andre foreldre.

Ta dere tid til barnet ved levering og henting.

Omsorg, respekt og toleranse.

Informasjon på hjemmeside blir lest/ sms og infotavle.

Et godt samarbeid til barnets beste.

2.11 Barn med særskilte behov

Barnehagen har et ansvar for å forebygge vansker og tilrettelegge for alle barn uavhengig av fysiske og sosiale forutsetninger. Vi skal også jobbe pedagogisk for å gi den ekstra hjelpen barn med særskilte behov har krav på, gjennom systematisk arbeid tilpasset det enkelte. Alle barn skal bli naturlig inkludert i fellesskapet og føle tilhørighet, bli sett og respektert.

Rammeplanen sier at for å få et mest mulig helhetlig tilbud til det beste for barnas oppvekst og utvikling kreves det at barnehagen samarbeider med andre tjenester og institusjoner i kommunen. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning står derfor sentralt. Personalet her i barnehagen er bevisst sitt personlige og selvstendige ansvar når det gjelder den lovpålagte opplysningsplikten.

Barnehagen samarbeider jevnlig med:
grunnskolene i bydelen, BFT,
helsestasjonene, fagteam i bydelen,
logopedtjenesten, ungdomskolen og
Trondheim Kommune

2.12 Dokumentasjon og vurdering

Barnehagens dokumentasjon av det pedagogiske innholdet gir foreldrene et innblikk av hva barna opplever, lærer og erfarer her i barnehagen. Et etisk perspektiv må legges til grunn ved dokumentasjon av barnas lek, læring og hverdag her i barnehagen. Vi skal være sensitive og respektfulle i forhold til enkeltbarnets uttrykk og hva som dokumenteres. Barna skal ha muligheten til å påvirke hva som skal dokumenteres. Observasjon, planlegging, dokumentasjon og vurdering skal danne grunnlaget for en kritisk og reflekterende praksis, slik at vi kan skape faglig utvikling og endring. Vi anser den daglige kontakten mellom barna og personalet, og mellom foreldre og personalet som det mest grunnleggende for vår dokumentasjon og vurdering. I tillegg utarbeides årsplaner, halvårsplaner, månedsnytt, ukeplaner og daglig informasjon legges ut på vår nettside. Vi benytter planleggingsdager, personalmøter, ledermøter, assistentmøter og avdelingsmøter til vurderingsarbeid. Vi deltar på brukerundersøkelser initiert av Trondheim kommune.

2.13 Overgang fra barnehage til skole

Vi følger Trondheim kommune sine rutiner for skolestart. Rutinene kan dere lese på kommunens hjemmeside www.trondheim.kommune.no/skolestart. I tillegg har vi følgende opplegg for de største barna i barnehagen. De treffes i Ugleklubben to dager i uken. Her tilbyr vi et tilpasset pedagogisk opplegg der vi gir barna utfordringer og mer ansvar det siste året. De er mye på turer og de har faste aktiviteter inne i barnehagen. Hvert år får de største barna utdelt «Trampoline» som er et hefte basert på ulike oppgaver som; tegning, fargelegging, tall, former og bokstaver. Vi samarbeider godt med nærskolene hvor vi både har samtaler og besøksdager hver vår.

Barnehagen er en del av det helhetlige læringsløpet, **barna er i barnehagen her og nå, derfor lærer de**. Vi kan også være med på å sikre en trygg og god overgang gjennom å gi de muligheter til å **erfare mestring** her i barnehagen, slik at de møter nye utfordringer med vissheten om at **de kan**.

2.14 Forebygging av mobbing

Vår viktigste målsetting her i barnehagen er at alle barn skal føle seg trygge og bli godt ivaretatt både psykisk og fysisk. Forebygging av mobbing handler mye om å arbeide kontinuerlig og målretta med personalets relasjonskompetanse. Vi fremstår som de viktigste rollemodellene for barna og det er derfor svært viktig at vi er bevisst vår egen væremåte. I tillegg til personalets ansvar i det forebyggende arbeidet, så ønsker vi å sette fokus på leken og lekens betydning for barns utvikling av sosial kompetanse og **empati** for hverandre. Ingen barn skal grue seg til å dra i barnehagen fordi de er redd for å bli utestengt fra leken. Ingen barn skal heller ikke stå å se på at et annet barn stenges ute. Det er ikke den som blir mobbet, eller den som mobber som har ansvaret for at mobbingen slutter, det er vi voksne. **Vi skal anerkjenne barnets opplevelser, barnets ytringer og vi skal ta barnet på alvor**. Vi skal ha et tett samarbeid med dere foreldre også for best mulig kunne forebygge, avdekke og eventuelt få satt en stopper.

Vi har utarbeidet en tiltaksplan mot mobbing som beskriver både våre arbeidsmetoder for å forebygge, men også tiltak for å avdekke.

Mobbing er når et barn eller en gruppe barn gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et annet barn.

3 Utviklingsområder 2019-2020

For barnehageårene 2019-2020 fortsetter vi vårt arbeid med våre to satsningsområder. Det å øke kompetansen til hele personalgruppen og skape et felles språk tar tid.

- Relasjonskompetanse
- Barns Språkutvikling

3.1 Relasjonskompetanse

Innledning

En forutsetning for å kunne nå målene i rammeplanen er å kvalitetssikre det relasjonelle mellom barna og de voksne. Sentralt i arbeidet med å knytte gode relasjoner står samhandling og dialog som igjen bygger på forståelse og kommunikasjon. Årsaken til valgte utviklingsområdet er at vi ønsker å utvikle en **felles forståelse for betydningen av et godt omsorgs og læringsmiljø**.

Beskrivelse

Vårt pedagogiske utviklingsarbeid har som hensikt å styrke vår kompetanse innen det relasjonelle, og sikre kvaliteten på tilbudet til hvert enkelt barn her i barnehagen. Vi skal i denne perioden arbeide prosessorientert og systematisk med mål, innhold, arbeidsmetoder og organisering for å utvikle oss. Det prosessorienterte arbeidet vil være en kontinuerlig pågående prosess, som vil danne grunnlaget for det pedagogiske innholdet i denne perioden. Vårt arbeid vil baseres på forskning på egen praksis, planlegging, observasjon, dokumentasjon og systematisk vurdering.

Fokusområder

- Voksenrollen – kommunikasjon, samspill og forståelse
- Samspillsmodeller – den voksnes rolle i leken
- Det relasjonelles betydning for læring og utvikling

Mål

- Økt kompetanse rundt det relasjonelle ansvaret hver enkelt innehar og betydningen det har for barnets totale utvikling
- Økt bevissthet rundt hver enkelt sin kommunikasjon og samspill med barn

Arbeidsmetoder

- Forske på voksenrollen knyttet opp mot barns lek
- Se nærmere på våre rammer og forutsetninger
- Prosessorientert planer, organisering og kontinuerlig evaluering
- Refleksjon rundt praksisfortellinger, knyttet opp mot vår egen praksis

- Kollegaveiledning
- Strukturere og sette av planleggingstid
- Delta på relevante kurs
- Lese relevant forskning og litteratur
- Nært samarbeid med dere foreldre

Verktøy

- Observasjon
- «Med blikk for barnet» – filming og felles refleksjon rundt voksen- barn relasjonen. Vi har fire sertifiserte veiledere
- ICDP – barnehagen har to sertifiserte veiledere
- Anne Linder- relasjonskartlegging

3.2 Barns Språkutvikling

Innledning

Å utvikle et godt språk er noe av det viktigste som skjer i barns liv, en god språkutvikling danner grunnlag for den sosiale, den kognitive så vel som den emosjonelle utviklingen. Forskning viser til at en god språkutvikling er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap. Vi ønsker at alle skal få lik mulighet til å utvikle gode språkferdigheter, og møte voksne som kan gi de god språkstimulering. Vi vil gjennom valgte utviklingsområdet øke kunnskapene og bevisstheten rundt språk og språkutvikling.

Beskrivelse

Vi ønsker å utvikle vår kompetanse innen fagområdet språk, tekst og kommunikasjon. Målet er å jobbe mer **aktivt og systematisk med barns språkutvikling med et spesielt fokus på språkstimulering gjennom lesning av bøker og tekster**. Barns møter med bøker er veldig verdifullt. Barn med ulik bakgrunn, leseerfaring og språkmestring får felles leseopplevelser og referanserammer gjennom høytlesning, som igjen danner grunnlag for felles samtaler, undring og lek. Vi tenker at våre to utviklingsområder henger sammen, trygge, nære og gode relasjoner er en forutsetning for at barn skal kunne utvikle språk og andre ferdigheter her i barnehagen. Arbeidet med språkstimulering skal implementeres og forankres i hele personalgruppen, vi skal ha et felles kompetanseløft hvor vi sammen skal løfte dette arbeidet og dele kunnskaper og erfaringer.

Fokusområder

- Fagområdet språk, tekst og kommunikasjon
- Barns språkutvikling og – den voksne betydning for barnas språkutvikling
- Språkstimulering gjennom lesning av bøker, tekster og samtaler

Mål

- Økt bevissthet og kunnskap rundt den voksnes rolle i språkutviklingen hos barna
- Styrke barnehagens arbeid med aktiv språkstimulering gjennom leseaktiviteter og tilrettelegging av et godt språkmiljø

Arbeidsmetoder

- Proessorienterte planer, organisering og kontinuerlig evaluering
- Bøker skal være lett tilgjengelig på begge avdelingene
- Spontan høytlesning for små og store
- Tilrettelagte språkgrupper på språkrommet
- Benytte samlingsstunden til lesning og samtaler
- Bruk av konkrete og eventyrbokser
- Benytte biblioteket, lesestund og låne bøker
- Smartboarden, lydbøker, bøker med bilder på nett
- Språkstimulerende spill
- Synlige lesekreter og organiserte lesegrupper
- Kollegaveiledning
- Refleksjon i grupper
- Forske på voksenrollen

Verktøy

- Språkløyper <http://sprakloyper.uis.no> - Undervisningsprogram rettet mot alle ansatte
- Språkveileder for barnehager – Mye mer enn bare ord. Trondheim kommune.
- Grep om begreper
- Forskning og litteratur
- Nelly og Hamza
- Snakkepakken
- Elle Melle Plakater - sette ord på følelser

Ord til ettertanke

Å spørre og legge noe åpent og plassere det i det åpne

Å være undrende – ikke på søk etter den ene sannhet

Å være grepet før vi begriper fenomenet

Å være oppmerksom

Å være var og ydmyk

*fordrer en stillhet og langsommelighet
en tilbakeholdenhet og lyttende holdning*

Finn Thorbjørn Hansen

4 Progresjonsplan

Bakgrunn: Vi har barn i alderen 1 – 6 år. Barna befinner seg på ulike utviklingstrinn, det blir derfor viktig å tilpasse mål og aktiviteter etter alder og modning. Vi har satt rammeplanens syv fagområder inn i en progresjonsplan, som viser hvordan vi vil jobbe med fagområdene i forhold til de ulike alderstrinn. For best å kunne tilpasse det faglige innholdet har vi delt barna inn i aldersinndelte klubber; Marihøna 1 år, Humla 2 år, Klatremusklubben 3 år, Bjørneklubben 4 år og Ugleklubben 5-6.

Det utarbeides halvårsplaner med bakgrunn i progresjonsplanen, progresjonsplanen vurderes og evalueres ved foreldresamtaler og ved halvårsevaluering.

Progresjonsplanen er med på å sikre at barna hvert barnehageår får mulighet til å mestre og lære noe nytt, få nye opplevelser og erfaringer, samtidig som noe gjentar seg!

4.1 Kommunikasjon, språk og tekst

«Gjennom arbeidet med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer» (Rammeplanen for barnehager s. 27).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-Bruk av pekebøker, bøker med litt tekst, bilder, tavler og konkrete som utgangspunkt for samtaler. -Bruk av enkle rim, regler og sanger med bevegelser. Ta utgangspunkt i det nære. -Bilder og dokumentasjon på vegger og gulv -Lekegrupper	-Barna skal bli kjent med språket gjennom sang og høytlesning. -- -Språksamlinger med bruk av bøker, bilder konkrete, flanellograf. -Samtaler om følelser, benevne og forklare. -Fokus på preposisjoner og plasseringsord. -Leke med rim og regler. -Dramatisering -Lekegrupper	-Barna skal få et positivt forhold til tekst og bilder som en kilde til kunnskap, samtaler og som inspirasjon til lek. -Bli kjent med bokstaven. -Leke skrive -Leke lese.	-Være språklige forbilder og lydhøre i kommunikasjonen. -Være tilstede der barna er, på gulvet. -Tolke, lytte og fange barnas signaler og uttrykk. -Respondere på barnas kroppsspråk. -Gi ros. -Skape et språkstimulerende miljø. -Språkgrupper -Bruke språk til å skape relasjoner.

4.2 Kropp, bevegelse, mat og helse

«Gjennom arbeidet med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat – og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse» (Rammeplanen for barnehager s.49).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-Gå på tur i nærmiljøet -Bevegelse i ulendt terreng. -Boltrelek -Hinderløyper og bevegelsessanger -Lære gode hygiene/stellerutiner, håndvask. -Sove ute, utelek - Selvstendighetstrening -Gode rutiner og opplevelser rundt måltidene. -Bli kjent med egne følelser	-Legge til rette for at de får muligheter til å mestre, i form av aktiviteter i barnehagen og på tur. -Bli kjent med kroppen sin og lære viktigheten av å ta godt vare på den. - Selvstendighetstrening i alle - hverdagsaktiviteter	-Barna skal lære å respektere egen og andres kropp. -Ha toleranse for at vi er ulike. -Gode opplevelser fra friluftsliv i alle årstider og værtyper. -Kle på seg selv -Utfordre egne grenser (Turer og sirkus).	-Være aktive og tilstede, støtte og utfordre til variert lek og sanseopplevelser. -Gi tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljø ute og inne. -Anerkjenne barns mestring. Bidra til at barna utvikler et godt forhold til egen kropp og respekt for andres grenser. -Organisere hverdagen for tilegnelse av gode vaner, holdninger og kunnskap om kost, hygiene, aktivitet og hvile. -Legge til rette for samtaler, deltagelse og fellesskap rundt måltider og matlaging. -Vi har internkontrollrutiner i HMS-systemet.

4.3 Kunst, kultur og kreativitet

«Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlaget for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid» (Rammeplanen for barnehager s.50).

1-2	3-4	5-6	Tiltak
-Fingermaling, leire, maling med pensel, perler, tegne/farge, klippe, lime mm - Sang, spontansang, sansetrening. - Benytte rytmeinstrumenter, trampe, klappe, danse. - Teateropplevelser	-Barna skal få mulighet til både bli inspirert og ta i bruk fantasien og skapergleden. -Vi skal legge til rette for ulike kunstneriske opplevelser både i barnehagen og gjennom ulike tilbud utenfor barnehage. -	-Barna skal utvikle kunnskaper om ulike kunstneriske uttryksmåter. Både gjennom tilrettelagt aktiviteter i barnehagen, med ulike materialer og gjennom utstillinger på museer i byen vår.	-Vi introduserer ulike formingsteknikker, med fokus på den taktile sansen. -Vi skal ha fokus på prosessene og møte barnas undring og skaperglede. -Vi skal legge til rette for at barna får

Bibliotek Hermeleker. Utkledningslek. Lek med sand, vann, is og snø	-Barna skal lære ulike sanger, rim og regler. -Spikke, hamre og sage. -De skal også få erfaring med digitale verktøy. Smart Board og I-Pad	-De største barna øver inn en sirkusforestilling det siste året.	erfaringer med ulike materialer og verktøy. -Vi møter barna der de er og skal prøve å bygge videre på deres interesser/fokus. - Sang, dans og musikk skal være en del av vår hverdag
--	--	--	--

4.4 Natur, miljø og teknologi

«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som en arena for lek og læring» (Rammeplanen for barnehager s.52).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-Være ute for å oppleve ulikhetene gjennom året -Så frø og se blomster og grønt spire. -Lære om planter og dyr gjennom å se, ta på, lukte og undre. -Fokus på teknikk i umiddelbar nærhet: lysbrytere, vannkran, nøkler, dispensere, kjøkkenutstyr, pc, I-Pad, telefoner mm	-Få positive erfaringer og opplevelser ute på tur. -Lære navn på dyr og vekster. -Få kunnskaper om viktigheten om å ta vare på naturen. -Få grunnleggende innsikt i miljøvern og samspillet i naturen (Grønt flagg). -Lære å undre seg og stille spørsmål om det de erfarer	-De skal på erfaringer hvordan teknikk kan brukes i leken og i hverdagslivet. Både ute og inne. -Gjennom deltagelse i «Miljøpolitiet» skal de ta et større ansvar på avdeling i forhold til kildesortering og «miljøet» som sådan i barnehagen.	-Gjennom ulike turer lagt opp etter alder, skal vi gi barna nye erfaringer, opplevelser og kunnskaper. -Vi skal undre oss og være nysgjerrige sammen med barna. -Vi skal legge til rette for de gode samtalene og forske sammen med barna. - Vi skal ha oppslagsverk tilgjengelig inne på vårt inne/uterom

4.5 Etikk, religion og filosofi

«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi» (Rammeplanen for barnehager s.54).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-Sikre en god dialog med foreldrene. Legge til rette for at de skal kunne overføre kunnskap om eget livssyn til oss her i barnehagen. -Markere tradisjoner, merkedager og høytider ved bruk av bøker, og konkrete.	-Barna skal få god kjennskap til våre kjerneverdier og hva de betyr for oss. Omsorg, respekt og toleranse. -De skal få kunnskaper om hvorfor vi feirer høytider og de tradisjoner vi markerer.	-Vi skal jobbe aktivt med at barna skal utvikle omsorg, respekt og toleranse for hverandre. -Lære at vi er ulike, men like mye verd. -De skal få kjennskap til tradisjoner knyttet til religioner som er representert i barnegruppen.	-Vi som voksne rollemodeller skal være bevisst vårt etiske ansvar og ha gode kunnskaper om vårt verdigrunnlag og pedagogiske grunnsyn. -Vi skal være imøtekommende i forhold til ulike religiøse livssyn vi møter i foreldregruppa

-Bruke kjente konkrete og fortellinger i formidling av verdier og holdninger. -Lære barna å sette ord på tanker og følelser. -Lære å vise interesse og respekt for andre – hjelpe, dele, være god mot hverandre.	- Vi skal stimulere til refleksjon og tanker rundt vennskap, likheter og ulikheter. -Barna skal kunne kjenne igjen ulike følelsesuttrykk hos andre.	-Gå Lucia tog for foreldre og nærscole. -De største barna inviteres til en barnesamtale det siste året, men utgangspunkt i hvordan de har det i barnehagen.	-Vi skal undre oss sammen med barna og være bevisst den betydning vi har som forbilder slik at barna opplever både støtte og respekt for sine tanker og meninger.
---	---	---	--

4.6 Nærmiljø og samfunn

«Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden» (Rammeplanen for barnehager s.56).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-I forbindelse med tilvenning inviterer vi foreldrene til besøksdager før oppstart. Foreldre og barn får mulighet til å bli kjent med personalet og barnehagen. -Foreldreaktiv tilvenning. - Trygg og god oppstart. -Lære regler og rutiner inne og ute, bli kjent med det fysiske miljøet -Hovedsakelig turer i nærmiljøet med små grupper.	-Barna skal nå etter hvert få en forståelse av å være en del av et større fellesskap. -De skal få utfordringer og like muligheter til å delta i fellesskapet. -Gjennom turdager skal barna bli godt kjent med turområdene og med det som fins av hus, butikk og skoler i nærområdet. -Vi skal legge til rette for at barna skal kunne medvirke i egen hverdag, som er det første skritt ut i det demokratiske samfunn.	-Barna skal bli kjent med litt lokalhistorie. - Få kjennskap til viktige historiske bygg i byen vår. -Vi skal legge til rette for at barna skal kunne medvirke i egen hverdag, som er det første skritt ut i det demokratiske samfunn. -Gjennom FORUT får barna erfare andre tradisjoner og levesett, og at ikke alle barn har de samme forutsetningene.	-Barna skal gjennom vår tilstedeværelse oppleve trygghet og nærhet i sitt nye miljø her i barnehagen. -Gjennom sine år her i barnehagen skal vi utvide horisonten slik at de blir godt kjent med sitt nærmiljø og byen de bor i. -Vi skal lære barna hva begrepet samfunn er og hva det vil si å være en del av det samfunnet vi lever i. -Gjøre barna kjent med samisk kultur i forbindelse med samenes dag.

4.7 Antall, rom og form

«Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagliglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende» (Rammeplanen for barnehager s.53).

1-2	3-4	5-6	Voksenrollen
-Lek med tall, introdusere 1-10. Telle fingre, tær, barn i gruppa. -Knytte tellingen og begrepsbruken til kjente konkreter. -Lek med former, leke med puttekasser, puslespill, duplo og konstruksjonslek. Rydde og sortere. -Kjennskap til motsetninger som; tung -lett liten -stor over -under -Bruk av kroppen og sansene for å utvikle romforståelse.	-Barna skal få muligheter til å oppdage hva matematikk er gjennom lek, eksperimentering og gjennom å utforske sine omgivelser. -De skal få kjennskap til ulike type størrelser, former og mål. -Få erfaring med vekt, antall og volum f.eks. gjennom baking, lek i sandkassa og helle melk selv.	-Barna skal få mulighet til å tilegne seg gode anvendbare matematiske begreper. -De skal få mulighet til å oppdage hva matematikk er og at det er en naturlig del av livet vårt. -De største barna får utdelt «Trampoline» et hefte som omhandler ulike matematiske oppgaver.	-Vi skal som voksne være utforskende sammen med barna. Oppdage den matematiske verden sammen gjennom undring.. -Vi skal lete etter former og mønstre ute og inne. -Legge til rette for og skape et miljø der barna har lett tilgang til spill og ulikt konstruksjonsmaterieill -Bruk av Smart Board og I-Pad. -Små grupper for utforsking og fordypning.

Vi ønsker en rød tråd i vårt pedagogiske arbeid fra;

1.Et solid personalsamarbeid basert på visjon og verdier



2. Foreldremedvirkning
3. Barnehageloven og Rammeplanen
4. Årsplan
5. Progresjonsplan
6. Halvårsplaner på avdelingsnivå
7. Dokumentasjon og evaluering

I enden av den røde tråden ligger **kvaliteten på vår pedagogiske praksis** og det er det vi har som mål å stadig videreutvikle!